

Utbildningsutskottets betänkande

1980/81: 11

med anledning av motion om fortbildning av vissa journalister

Motionen

1979/80: 1719 av Sture Palm (s) vari yrkas att riksdagen beslutar medge att bidrag efter hemställan till FOJO (institutionen för fortbildning av journalister) kan beviljas för utbildning av redaktionell personal enligt vad i motionen anförts.

Nuvarande förhållanden

Sedan 1972 har fortbildning av journalister bedrivits i Kalmar till att börja med såsom försöksverksamhet men sedan som reguljär verksamhet inom högskolans ram.

Utbildningen bedrivs vid högskolan i Kalmar vid dess institution för fortbildning av journalister (FOJO). Tyngdpunkten i utbildningen ligger på samhällsorienterande ämnen. Viss praktisk yrkesinriktad undervisning förekommer också liksom intensivkurser i språk.

Alltsedan fortbildningsverksamhetens start år 1972 har äldre journalister som har bristande grundutbildning och som kommer från små och medelstora tidningar haft företräde till utbildningen. Rekryteringsbasen breddades den 1 juli 1977 till att omfatta även journalister som genomgått grundläggande journalistutbildning.

Från den 1 juli 1978 anordnar FOJO också utbildning i ny teknik för tidningspersonal. Även grafiker har tillträde till denna utbildning.

Fortbildningskurser för bl. a. journalister kan också ges vid övriga universitet och högskolor. Vid universitetet i Stockholm har läsåret 1979/80 getts en sådan kurs. Antalet sökande var 50, varav 20 kunde antas. Sådana kurser är i allmänhet längre än FOJO:s kurser och bedrivs med medel som ställs till förfogande av regionstyrelserna.

Remissyttranden

Utskottet har inhämtat remissyttranden över motionen från universitets- och högskoleämbetet (UHÄ), presstödsnämnden och Svenska journalistförbundet.

Till UHÄ har inkommit yttranden från universiteten i Stockholm och Göteborg samt från högskolan i Kalmar.

Linjenämnden för journalistutbildningen vid universitetet i Stockholm anser att medarbetare vid organisationstidskrifter hör till de grupper som

har angelägna fortbildningsbehov. Enligt linjenämndens mening räcker det inte med endagsseminarier, utan det fordras också längre fortbildningskurser. Nämnden betonar att frågan om kortare kurser för journalister vid organisationstidskrifter inte kan särbehandlas utan att fortbildningsproblemen för journalistkåren som helhet bör beaktas och därmed även behovet av längre kurser.

Linjenämnden för journalistlinjen vid universitetet i Göteborg konstaterar i sitt yttrande att det finns ett behov av fortbildning för medarbetare vid organisationstidskrifter och framhåller att institutionen för fortbildning av journalister (FOJO) i Kalmar har erfarenhet av även kortare specialgjorda kurser av den typ som avses i motionen. Linjenämnden anser det därför ändamålsenligt att FOJO tilldelas medel för att anordna sådana kurser och understryker samtidigt att kurserna bör kunna läggas utanför Kalmar, även om de administreras därifrån.

Högskolan i Kalmar framhåller i sitt yttrande att det genom FOJO:s verksamhet är dokumenterat att det finns ett fortbildningsbehov hos journalister på organisationstidskrifter. Detta behov kan enligt högskolans mening inte tillgodoses genom FOJO:s nuvarande verksamhet. Utbudet av kurser vid FOJO motsvarar trots utbyggnad av verksamheten inte efterfrågan. Under läsåret 1979/80 kunde endast ett par medarbetare från organisationstidskrifter antas till utbildningen. En utbildning av det slag som avses i motionen bör enligt högskolans uppfattning ges i FOJO:s regi. Högskolan är beredd att medverka i ett utredningsarbete för en sådan utbildning.

För egen del anför *UHÄ* att det behov av fortbildning för journalister vid organisationstidskrifter som påtalas i motionen måste vägas mot i första hand andra behov i fråga om fortbildning av journalister. Detta bör ske i det reguljära budgetarbetet.

Presstödsnämnden uppger att den disponerar medel för samverkansprojekt som syftar till att åstadkomma besparingar och rationaliseringar inom tidskriftsutgivningen. Nämnden anser att medel för fortbildning av organisationstidskrifternas medarbetare bör ställas till förfogande i annan ordning än via samverkansbidrag och administreras av annan myndighet än presstödsnämnden.

Svenska journalistförbundet anför att medarbetare vid mindre tidskrifter under lång tid haft sämre möjligheter än många andra journalister att utnyttja de möjligheter till fort- och vidareutbildning av journalister som finns i dag. Enligt förbundets uppfattning är FOJO väl lämpat att anordna utbildning av det slag som anges i motionen.

Utskottet

I motion 1979/80: 1719 behandlas frågan om utbildning av redaktionell personal vid organisationstidskrifter. Det behövs enligt motionären fort-

bildning som dels tar hänsyn till utbildningsbehovet hos denna personal, dels läggs upp så att personalen kan delta utan att vara borta från redaktionerna under längre tidsperioder. Utbildning behövs bl. a. i tryckfrihetsfrågor, och kurserna behöver utformas som endagsseminarier eller som kurser några timmar per vecka. En sådan utbildning föreslår motionären skall ges med bidrag från FOJO.

Remissinstanserna vitsordar behovet av fortbildning av personal vid organisationstidskrifter. Flertalet anser att fortbildning av det slag som nämns i motionen bör kunna ges av FOJO. Högskolan i Kalmar framhåller att denna fortbildning inte kan tillgodoses inom ramen för FOJO:s nuvarande verksamhet. Enligt universitets- och högskoleämbetets (UHÄ) bedömning måste behovet av fortbildning för journalister vid organisationstidskrifter vägas mot i första hand andra behov i fråga om fortbildning av journalister. Denna avvägning bör enligt UHÄ göras i det reguljära budgetarbetet för högskolan.

Utskottet anser att utbildning av journalister vid organisationstidskrifter är en angelägen fråga. Behovet av sådan utbildning har dokumenterats genom bl. a. den kurs som läsåret 1979/80 anordnades vid universitetet i Stockholm. Utskottet förutsätter att högskolemyndigheterna i sitt fortsatta planerings- och budgetarbete överväger olika möjligheter att erbjuda fortbildning åt jämväl journalister vid organisationstidskrifter. Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1979/80: 1719.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motion 1979/80: 1719.

Stockholm den 27 november 1980

På utbildningsutskottets vägnar

STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Stig Alemyr (s), Hans Nyhage (m), Bengt Wiklund (s), Linnea Hörlén (fp), Lars Gustafsson (s), Rune Rydén (m), Helge Hagberg (s), Sven Johansson (c), Lennart Bladh (s), Birgitta Rydle (m), Kerstin Göthberg (c), Karl-Erik Häll (s), Torsten Karlsson (s), Larz Johansson (c) och Ylva Annerstedt (fp).

